# WSPÓLNY PUNKT

Czwartek, 10 września 2026

66 tytułów / 33 krajów / 22 języków

# Obietnica Trumpa: 5000 dolarów "dywidendy" dla Amerykanów

17 działów, najważniejsze fakty i różne głosy redakcji. Czytamy prasę polską i zagraniczną.

**TEMAT 1**
**Polityka USA**

**TEMAT 2**
**UE i instytucje**

**TEMAT 3**
**Flanka wschodnia**

01 / AMERYKA ŁACIŃSKA

## Brazylijska kampania prezydencka: prawica szuka następcy po Bolsonaro



Satyra redakcyjna: karuzela pustych masek obraca się na beczce ropy, a sądowy młotek plącze jej sznury. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Kampania przed wyborami prezydenckimi w Brazylii przyspiesza: pierwsza dama Janja da Silva w wystąpieniu w Teresinie nazwała Lulę „prawdziwym namaszczonym przez Boga” i zaatakowała rodzinę Bolsonaro, nawiązując do terminu używanego wcześniej przez środowiska ewangelikalne wobec sędziego STF André Mendonçy. Równolegle TSE ma w piątek 11 września rozstrzygnąć o rejestracji kandydatury Pabla Marçala, a kandydaci Ronaldo Caiado, Augusto Cury i Renan Santos komentują kryzys wokół Sądu Najwyższego (STF), w tym decyzje prezesa Edsona Fachina o przejęciu śledztwa ws. fake news i zawieszeniu decyzji ministrów Mendonçy i Dino dotyczących szefa policji federalnej.

W Argentynie La Nación opisuje porozumienie naftowe administracji Trumpa z rządem Delcy Rodríguez po usunięciu Maduro, a ABC donosi, że żona Maduro, Cilia Flores, wnioskuje w Nowym Jorku o zwolnienie z aresztu z powodów zdrowotnych w zamian za areszt domowy pod uzbrojoną strażą. Echo24 komentuje spór Argentyny z Wielką Brytanią o Falklandy podsycany przez prezydenta Javiera Mileia.

**GŁOSY PRASY**

Estadão relacjonuje kryzys STF z pozycji instytucjonalnej, pozwalając kandydatom niebolsonarystowskim (Caiado, Cury) krytykować zarówno Lulę, jak i Flávia Bolsonaro jako „skażonych” tą samą aferą korupcyjną, podczas gdy Gazeta do Povo koncentruje się na retoryce obozu Luli, cytując Janję bez komentarza krytycznego, co samo w sobie pokazuje ton kampanii. La Nación patrzy na Wenezuelę przez pryzmat antyimperialistycznej tradycji latynoamerykańskiej, sugerując, że umowa naftowa Trumpa może odrodzić nacjonalizm surowcowy zamiast go rozliczyć, a czeskie Echo24 z pozycji liberalnej wprost nazywa Mileia „draniem” za spór o Falklandy, demontując mit libertariańskiego wzoru dla regionu.

Wspólny wątek to sceptycyzm wobec łatwych etykiet: żadne z pism nie przedstawia ani Mileia, ani Trumpa, ani brazylijskiej prawicy jako jednoznacznie zwycięskiego projektu. Dla polskiego czytelnika istotne jest to ostrzeżenie przed importowaniem argentyńskiego „wzoru Mileia” jako gotowej recepty - nawet media liberalne w regionie traktują go z rezerwą.

**Źródła:** Letras Libres · ABC · Echo24 / Týdeník Echo · La Nación · Gazeta do Povo · Estadão

**DALEJ W NUMERZE**

**Polska i Europa**
Polityka krajowa, instytucje UE, wschodnia flanka.

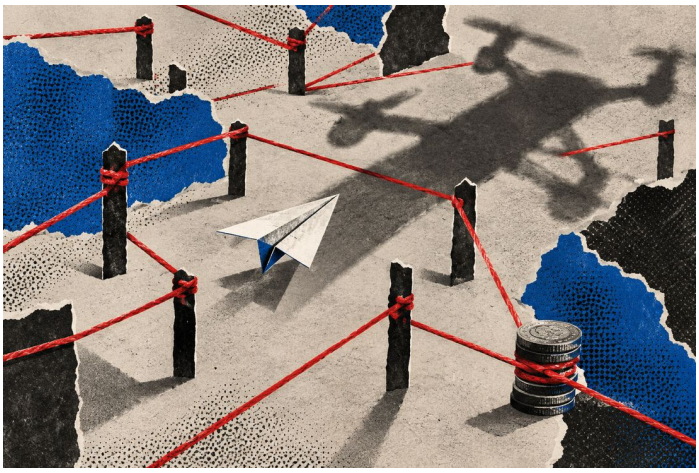
**Świat**
Stany Zjednoczone, Bliski Wschód, Chiny i bezpieczeństwo.

**Gospodarka**
Finanse, energia, klimat i sztuczna inteligencja.

**Społeczeństwo**
Migracja, rodzina, media, religia i kultura.

02 / FLANKA WSCHODNIA

# Dron nad samolotem Zełenskiego: chybiony zamach czy przypadek nad Mołdawią/Oslo



Satyra redakcyjna: papierowy samolot przechodzi przez labirynt granicznej nici, a dronowy cień przecina drogę. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Samolot Wołodymyra Zełenskiego, lecący z Mołdawii do Oslo na pogrzeb króla Haralda V, niemal został trafiony przez dron - poinformował o tym premier Norwegii Jonas Gahr Støre, nie precyzując źródła ani odległości drona od maszyny (NZZ nie porusza tematu, ale piszą o tym Foglio, Karar, WELT, Echo24 i Jyllands-Posten). Dzień wcześniej mołdawska i rumuńska przestrzeń powietrzna były naruszane przez rosyjskiego drona Shahed, który wleciał z Ukrainy, przeszedł nad Rumunię i spadł z powrotem w Mołdawii.

Węgry wydaliły dziesięciu rosyjskich dyplomatów za działania określone jako „nieakceptowalne”, co potwierdziła szefowa MSZ Anita Orbán, zastrzegając, że nie jest to zerwanie stosunków z Moskwą - ambasada Rosji odpowiedziała, że krok ten nie służy bezpieczeństwu Węgier. W Wielkiej Brytanii aresztowano mężczyznę podejrzanego o współpracę z rosyjskim wywiadem i przygotowywanie sabotażu. Niemiecki minister spraw zagranicznych Johann Wadephul zażądał, by Ukraina kupowała więcej niemieckiej broni, w kontekście 11,6 mld euro planowanego na przyszły rok wsparcia i rosnących pytań posłów CDU, SPD i Zielonych o kontrolę parlamentarną nad wydatkami.

**GŁOSY PRASY**

W sprawie incydentu z dronem koło samolotu Zełenskiego relacje są zgodne - wszystkie opierają się wyłącznie na słowach Støre dla NRK, żadne źródło nie podaje własnych ustaleń ani nie kwestionuje wersji norweskiej, co samo w sobie jest istotne: informacja krąży w prasie europejskiej jako fakt, choć pozostaje niepotwierdzona przez Kijów. Rozbieżność pojawia się przy sprawie niemieckiego wsparcia dla Ukrainy - NZZ jako jedyny tytuł podważa argumentację Wadephula i wskazuje na rosnący brak transparentności wydatków, podczas gdy Foglio traktuje niemiecką pomoc raczej jako fakt polityczny bez krytycznego tonu; to pokazuje pęknięcie wewnątrz prawicy liberalnej między sceptycyzmem fiskalno-kontrolnym a atlantycką linią bezwarunkowego wsparcia.

Węgierskie MSZ (Magyar Hang) i rosyjska ambasada przedstawiają wydalenie dyplomatów w lustrzanych, ale sprzecznych ramach - Budapeszt jako reakcję na „nieakceptowalne” działania, Moskwa jako krok wymierzony w węgierską suwerenność, a węgierscy komentatorzy spekulują już o możliwej rosyjskiej zemście (sabotaż, broń gazowa). Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że spory o transparentność pomocy dla Ukrainy oraz eskalacja incydentów hybrydowych wokół Mołdawii i Bałtyku dotyczą bezpośrednio bezpieczeństwa regionu, w którym Polska jest kluczowym węzłem logistycznym i lotniczym dla Kijowa.

**Źródła:** NZZ · Il Foglio · Karar · WELT · Echo24 / Týdeník Echo · Український тиждень (Tyzhden.ua) · Postimees · Jyllands-Posten · Denník Postoj · Magyar Hang · Nederlands Dagblad · Neatkarīgā Rīta Avīze (nra.lv) · The National Interest

03 / POLSKA

# Ofensywa Boguckiego na Czarzastego i marszałkowską neutralność Sejmu



Satyra redakcyjna: wielki megafon stoi na zamkniętej pustej teczce, obok krąg pustych krzeseł konferencyjnych. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Szef Kancelarii Prezydenta Zbigniew Bogucki skrytykował marszałka Sejmu Włodzimierza Czarzastego oraz premiera Donalda Tuska w związku z aferą Zondacrypto, porównując Czarzastego do Jerzego Urbana. Prokuratura umorzyła sprawę zawiadomienia telewizji wPolsce24 przeciwko Czarzastemu, co na antenie tej stacji skomentował dr Michał Skwarzyński. W Karpaczu trwa XXXV Forum Ekonomiczne, w którego programie znalazło się ponad 500 wydarzeń, debat i spotkań z udziałem polityków, przedstawicieli biznesu i naukowców.

**GŁOSY PRASY**

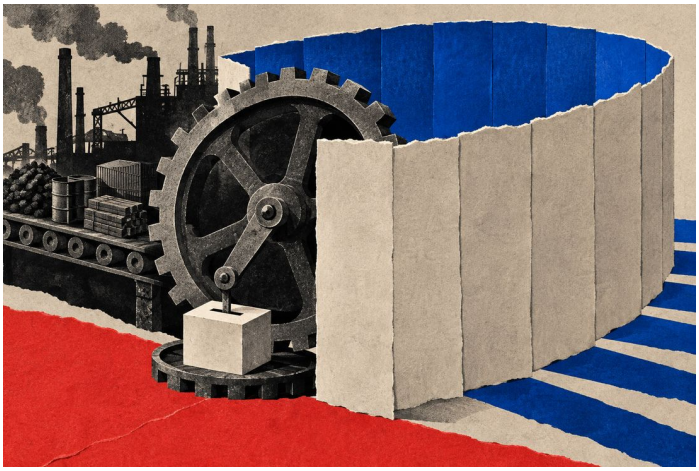
Wszystkie trzy pozycje pochodzą z tego samego ośrodka (Sieci/wPolityce.pl) i prezentują spójną linię: dwie z nich wiążą się z osobą Czarzastego i budują narrację o nieprawidłowościach po stronie rządzącej koalicji oraz o kryzysie standardów demokratycznych, gdy chodzi o umorzenie sprawy karnej. Materiał o Forum Ekonomicznym w Karpaczu jest jedynie zapowiedzią wydarzenia bez treści polemicznej. Brak w tym zestawie głosów spoza tego nurtu, więc nie da się wskazać sporu wewnątrz prawicy - to raczej jednogłośna ofensywa wobec Czarzastego i Tuska.

Dla polskiego czytelnika istotne jest, że umorzenie sprawy wPolsce24 stanie się zapewne osią dalszej narracji o „upadku demokracji", niezależnie od faktycznych ustaleń prokuratury.

**Źródła:** Sieci (tygodnik) + wPolityce.pl

**04 / UE I INSTYTUCJE**

# Trzęsienie ziemi AfD w Saksonii-Anhalcie i pytanie o przyszłość Merza



Satyra redakcyjna: fabryczne koło zębate obraca małą urnę, którą otacza wysoki papierowy parawan. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Dominującym wątkiem dnia w nadesłanym materiale są wybory krajowe w Saksonii-Anhalcie: AfD uzyskała 43,8 proc. głosów (dwukrotnie więcej niż pięć lat temu), CDU spadło do ok. 17 proc., tracąc dwadzieścia punktów. Wśród robotników przemysłowych na AfD głosowało 61 proc. - dane te komentuje wiceprezes włoskiego Confindustria Antonio Gozzi, wiążąc wynik z deindustrializacją regionu. Kanclerz Friedrich Merz w debacie generalnej w Bundestagu odpowiedział na wystąpienie współprzewodniczącej AfD Alice Weidel, nazywając postulat „remigracji" synonimem czystek etnicznych.

Sahra Wagenknecht (BSW) zapowiedziała gotowość głosowania z AfD w sprawach zgodnych z jej programem - wymienia politykę wobec Ukrainy, wznowienie gazociągu Nord Stream i reformę mediów publicznych. Prezydent USA Donald Trump przesłał AfD gratulacje z okazji wyniku wyborczego.

**GŁOSY PRASY**

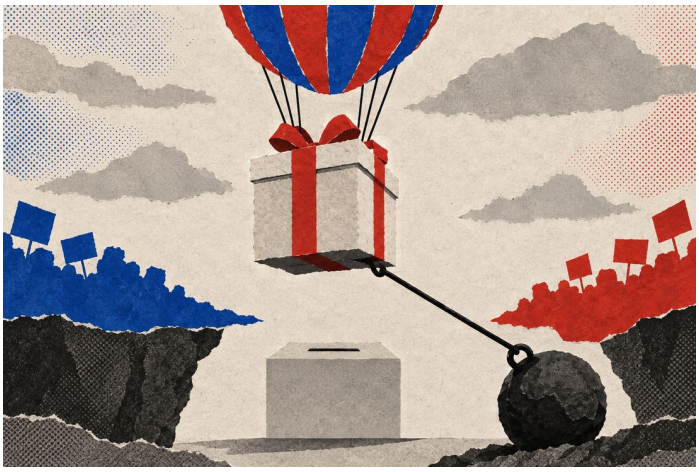
Linia sporu przebiega między diagnozą ekonomiczno-społeczną a moralno-polityczną: Il Foglio i Contrepoints tłumaczą sukces AfD deindustrializacją, utratą statusu zawodowego i gniewem na politykę migracyjną, podczas gdy Letras Libres opisuje to samo zjawisko jako dryf w stronę wyobraźni faszystowskiej i element szerszego demontażu powojennego porządku prawnego wobec migracji. Merz w relacji Contrepoints i NIUS broni się, odrzucając hasło „remigracji" jako czystki etniczne, natomiast Wagenknecht (Echo24) łamie zasadę „muru ogniowego" wobec AfD, otwierając drzwi do punktowej współpracy w sprawach Ukrainy i Rosji - co niemieckie media (Welt) łączą z narastającą presją na samego kanclerza, opisywaną jako kryzys jego przywództwa.

Źródła są zgodne co do skali wyniku i faktu przełamania kordonu sanitarnego przez BSW, różnią się jednak oceną przyczyn i konsekwencji. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że gotowość części niemieckiej lewicy populistycznej do współpracy z AfD w sprawach Ukrainy i Rosji może w praktyce oznaczać osłabienie wsparcia Berlina dla Kijowa, niezależnie od tego, kto ostatecznie utworzy rząd w Saksonii-Anhalcie.

**Źródła:** Il Foglio · Junge Freiheit · Contrepoints · WELT · Echo24 / Týdeník Echo · Letras Libres · NIUS · Handelsblatt · El Mundo · L'Express · Kristeligt Dagblad · Info.cz

05 / POLITYKA USA

# Obietnica Trumpa: 5000 dolarów "dywidendy" dla Amerykanów



Satyra redakcyjna: wielkie pudełko z prezentem unosi balon nad urną, a od spodu ciągnie je ciężka, gładka przeciwwaga. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Prezydent Donald Trump wystąpił w środę na dwudniowej konwencji Partii Republikańskiej w Dallas w Teksasie, na 55 dni przed wyborami połówkowymi 3 listopada. Zapowiedział wypłatę 5 tysięcy dolarów każdemu dorosłemu obywatelowi USA, jeśli Republikanie utrzymają większość w obu izbach Kongresu - pod warunkiem wydania tych pieniędzy w kraju; AP szacuje koszt tej "dywidendy" na bilion dolarów. Mówił też o silnych granicach, niskich podatkach, dominacji energetycznej i "walce z komunizmem", a nieprawdziwie stwierdził, że wygrał trzy wybory prezydenckie (w rzeczywistości dwa).

Na tej samej konwencji nieoczekiwanie pojawił się demokratyczny senator John Fetterman, wprowadzając republikańskiego kandydata Dave'a McCormicka. Równolegle Sąd Najwyższy USA rozpatruje sprawę Viramontes v. Cook County dotyczącą zakazu broni typu AR-15 w hrabstwie Cook w Illinois, w której amicus curiae złożyła Konferencja Episkopatu USA.

**GŁOSY PRASY**

Doniesienia o obietnicy 5 tysięcy dolarów są w warstwie faktograficznej niemal identyczne we wszystkich tytułach (Breitbart, Rzeczpospolita, WELT, Aftenposten, Berlingske, Fox News, Reforma), różnice dotyczą tylko selekcji kontekstu: WELT i Rzeczpospolita podkreślają spadające sondaże Trumpa i nieobecność republikanów z zagrożonych okręgów, Breitbart pomija te niewygodne szczegóły i eksponuje wyłącznie retorykę siły. Wyraźny spór ideowy ujawnia się w sprawie broni: Konferencja Episkopatu USA broni prawa lokalnych wspólnot do regulowania dostępu do AR-15, powołując się na zasadę pomocniczości, podczas gdy libertariański Reason sygnalizuje, że wcześniejsze orzeczenia Sądu Najwyższego (VanDerStok) nie rozstrzygnęły podobnych wątpliwości konstytucyjnych - to starcie katolickiego komunitaryzmu z libertariańską wykładnią Drugiej Poprawki wewnątrz samej prawicy.

The Dispatch, głos antytrumpowskiego skrzydła konserwatywnego, dorzuca krytyczne oceny senatora Cassidy'ego i porównanie Vance'a z Reaganem, sugerując rozłam pokoleniowy w ruchu. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że nawet przychylne Trumpowi media (Breitbart) milczą o realnych kosztach i sondażowych słabościach obietnicy, którą pozostałe redakcje traktują jako wyborczy gest doraźny.

**Źródła:** Breitbart News · Catholic News Agency (CNA) · NZZ · Rzeczpospolita + Plus Minus · The Dispatch · WELT · Aftenposten · Berlingske · Australian Financial Review (AFR) · Fox News Channel (kabel) · Magyar Nemzet · Reformatorisch Dagblad · Reason · Reforma · The Hub · ABC · UnHerd · Contrepoints · Handelsblatt · The Daily Wire / The Ben Shapiro Show · The Wall Street Journal - Opinion / Editorial Page

06 / BLISKI WSCHÓD

# Iran pod presją: sankcje ONZ, wojna gospodarcza i blokada Hormuzu



Satyra redakcyjna: łańcuch boi zamyka cieśninę, przez którą tankowce przesypują się jak piasek w klepsydrze. Ilustracja AI.

**FAKTY**

MAEA skierowała sprawę programu nuklearnego Iranu do Rady Bezpieczeństwa ONZ - rezolucję z 10 września poparło 23 z 34 członków Rady Gubernatorów, przeciw były Chiny, Rosja i Niger; Teheran, Pekin i Moskwa wydały wspólne oświadczenie odrzucające tzw. mechanizm snapback jako pozbawiony podstawy prawnej. Równolegle eskaluje konflikt militarny: US Central Command zniszczyło pięć irańskich tankowców na Zatoce Omańskiej i w Zatoce Perskiej w odpowiedzi na dwa ataki rakietowe Korpusu Strażników Rewolucji na okręty US Navy, a Iran twierdzi, że trafił osiem tankowców, dwa niszczyciele USA i bazę w Jordanii.

Amerykańska blokada morska od 14 lipca ograniczyła irański eksport ropy o 85% względem lutego, a zapasy zmagazynowane poza Cieśniną Hormuz spadły ze 140 do 80 mln baryłek. Reformatorisch Dagblad odnotowuje spadek ruchu statków przez Cieśninę Hormuz z 12 do 7 dziennie. Izraelski minister spraw zagranicznych Gideon Saar złożył pierwszą od 16 lat wizytę tej rangi w Słowenii.

**GŁOSY PRASY**

Źródła są w dużej mierze zgodne co do faktografii wojny gospodarczej i eskalacji morskiej, różnią się natomiast ramą interpretacyjną. WORLD i Tempi relacjonują amerykańsko-irańską konfrontację jako skuteczną kampanię nacisku USA, podczas gdy wspólne oświadczenie Iranu, Chin i Rosji (cytowane przez Observador) odwraca winę, wskazując ataki USA i Izraela jako „pierwotną przyczynę" kryzysu - tej ramy żadne z zachodnich źródeł nie przyjmuje. The National Interest wprowadza odrębny wątek strategiczny, pytając, czy polityka USA (zdjęcie Syrii z listy sponsorów terroryzmu, konflikt z Iranem) oznacza przesunięcie od walki z sunnickim dżihadyzmem ku konfrontacji z osią szyicką - to pytanie realistów kontrastuje z bojowym tonem WORLD i First Things, skupionych na lekcjach 9/11 i porażce izolacjonizmu.

Denník Postoj przynosi spór wewnątrzeuropejski o legitymizację działań Izraela w Gazie, gdzie Mesežnikov broni proporcjonalności wobec zarzutów ludobójstwa formułowanych przez słowacką lewicę kulturalną. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że eskalacja Hormuz-Iran przekłada się bezpośrednio na globalne rynki ropy i żeglugi, a spór o narrację (agresja vs. obrona) pokazuje, jak różnie prasa konserwatywna rozkłada odpowiedzialność za konflikt, mimo zgody co do samych faktów.

**Źródła:** Observador · The National Interest · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It") · Tempi · Il Foglio · Denník Postoj · First Things · Demokracija · Reformatorisch Dagblad

**07 / OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO**

# Niemcy rozliczają się z korzeni zamachów z 11 września i bieżącego sabotażu infrastruktury



Satyra redakcyjna: taśma produkcyjna wypluwa jednakowe sylwetki rakiet, a lupa zatrzymuje jeden rachunek. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Amerykańska firma Covenant, kierowana przez Abigail Denburg, ogłosiła plany budowy fabryki pocisków manewrujących Anthem w Saksonii, z produkcją rosnącą docelowo do 5000 sztuk rocznie i kontraktem na dostawy z Niemiec od pierwszego kwartału 2027 roku. W Niemczech policja zatrzymała 8 września w Weisweiler 48-letniego Daniela V., lekarza z wykształcenia, podejrzanego o serię sabotaży rozdzielni przy elektrowniach węglowych w Nadrenii Północnej-Westfalii, Brandenburgii i Saksonii; sam przyznał się w listach, deklarując motywację ekologiczną i brak powiązań politycznych.

NZZ przypomina 25. rocznicę zamachów z 11 września, śledząc niemiecki wątek hamburski (Mohammed Atta, Marwan al-Shehhi, Ziad Jarrah) oraz krytykuje szwajcarską aferę wokół cen zakupu myśliwców F-35. Arianespace ogłosiło na paryskim szczycie kosmicznym kontrakty na dziesięć startów rakiety Ariane 64, w tym sześć zamówionych przez Amazon. Pozostałe pozycje z branżowych serwisów amerykańskich dotyczą programu dronów DAWG, prezentacji polskiego drona Warmate 30 przez WB Group, rebrandingu amerykańskiej filii Elbit Systems na Twenty-Six Defense oraz sporu wokół roli bezzałogowych jednostek w armii USA.

**GŁOSY PRASY**

Różnica dotyczy przede wszystkim tonu: Handelsblatt relacjonuje ekspansję Covenant rzeczowo, jako sukces biznesowy i wzmocnienie zdolności odstraszania Europy, podczas gdy czeski Echo24 traktuje sprawę sabotażysty jako ciekawostkę biograficzną, cytując głównie ustalenia Die Welt bez własnej interpretacji politycznej. NZZ w obu tekstach - o 9/11 i o F-35 - zajmuje pozycję krytyczną wobec własnych elit: wytyka niemieckim służbom z 2001 roku skupienie na prawicowym ekstremizmie kosztem islamizmu, a szwajcarskiemu ministerstwu obrony (była minister Viola Amherd) brak rzetelności przy negocjowaniu cen myśliwców, co uderza w wiarygodność programu dozbrojenia.

War on the Rocks wprowadza spór ekspercki nieobecny gdzie indziej - czy budowa nowego pocisku międzykontynentalnego zamiast modernizacji Minuteman III jest uzasadniona kosztowo, pytanie czysto branżowe, bez wymiaru ideologicznego. Serwisy amerykańskie (Breaking Defense, Defense News) milczą na temat kontekstu politycznego uzbrojenia i skupiają się na aspektach przemysłowo-technicznych, bez oceny strategii administracji. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że polski Warmate 30 pojawia się w tym samym przeglądzie co pociski Covenant produkowane w Saksonii - obie sprawy pokazują, że europejski przemysł zbrojeniowy, w tym polski, wchodzi w fazę masowej produkcji tanich systemów uderzeniowych, co bezpośrednio dotyczy zdolności odstraszania na wschodniej flance NATO.

**Źródła:** Handelsblatt · NZZ · Echo24 / Týdeník Echo · Breaking Defense · War on the Rocks · WirtschaftsWoche · Defense News

08 / CHINY I INDO-PACYFIK

# Chiny i Indo-Pacyfik



Satyra redakcyjna: dwa papierowe żurawie trzymają wspólną wstęgę nad mostem urwanym przed środkiem. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Komentarz „Wall Street Journal” ocenia, że wizyta Xi Jinpinga na szczycie BRICS w New Delhi jest sygnałem postępu w relacjach Chin i Indii. Jednocześnie przypomina, że stosunki obu państw zostały nadwyrężone przez starcia graniczne z 2020 roku i pozostają kruche. W zachowanym materiale nie ma informacji o nowym porozumieniu dwustronnym ani o zmianie stanowiska rządów.

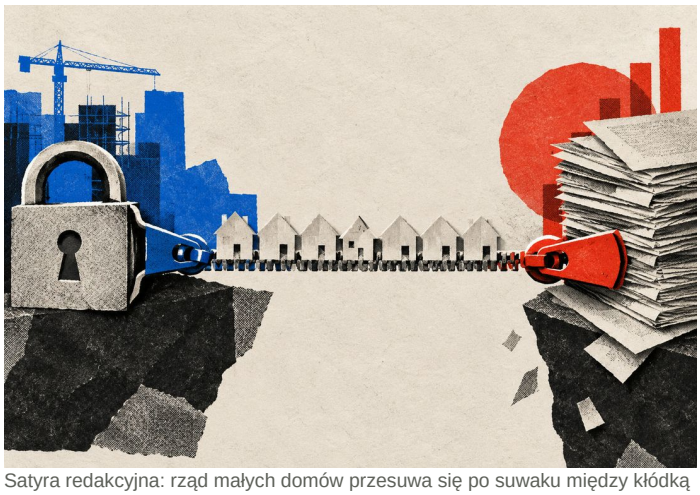
**GŁOSY PRASY**

To pojedynczy komentarz opiniotwórczy, więc zestaw nie pozwala porównać go z odmiennym ujęciem ani wskazać rzeczywistego sporu w prasie. Tekst podważa odczytywanie samej obecności Xi w New Delhi jako trwałego strategicznego zbliżenia. Dla polskiego czytelnika jest to przypomnienie, że format BRICS nie znosi autonomicznych napięć między państwami Indo-Pacyfiku.

**Źródła:** The Wall Street Journal - Opinion / Editorial Page

09 / GOSPODARKA I FINANSE

# Elektronizacja fiskusa: e-faktury i ewidencja przychodów jako zagrożenie dla wolności gospodarczej



Satyra redakcyjna: rząd małych domów przesuwa się po suwaku między kłódką a ciężarem długu. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Bruksela opublikowała projekt Affordable Housing Act, który pozwoli władzom lokalnym ograniczać wynajem krótkoterminowy i obrót drugimi domami na obszarach „stresu mieszkaniowego” - komentuje go Il Foglio. W Wielkiej Brytanii miliarder Chris Rokos, założyciel Rokos Capital Management i trzeci największy indywidualny podatnik kraju (330 mln funtów podatku rocznie), przenosi się do Grecji po likwidacji statusu non-dom i podwyżkach podatku od carried interest - NZZ dołącza go do wcześniejszych emigrantów podatkowych: Niku Storonsky'ego, Nassefa Sawirisa, Lakshmiego Mittala.

ABC podaje, że Hiszpania wkrótce będzie wydawać na obsługę długu więcej niż na szpitale, według szacunków Funcas. Czeski Sejm odrzucił poprawki Senatu i przywrócił od nowego roku elektroniczną ewidencję przychodów (EET), co ministerstwo finansów szacuje na 14,4 mld koron dodatkowych wpływów budżetowych; tego samego dnia Sejm przegłosował Senat też w sprawie noweli prawa budowlanego centralizującej urzędy budowlane. W Turcji Karar podaje, że gospodarstwa domowe zapłaciły bankom 740,9 mld lir odsetek w pierwszym półroczu przy zadłużeniu konsumenckim 6,7 bln lir.

### GŁOSY PRASY

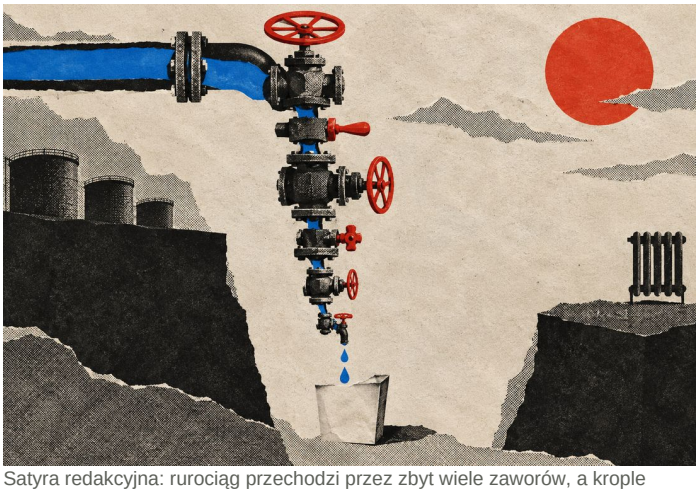
Linia podziału przebiega przez podejście do regulacji rynku mieszkaniowego: Il Foglio krytykuje unijny projekt jako uderzenie w prawo własności, które nie rozwiązuje prawdziwej przyczyny - niedoboru podaży - podczas gdy hiszpański Casa 47 (relacjonowany przez ABC) idzie w stronę interwencji państwa, budząc polemikę o realną skalę i lokalizację ofert. NZZ i Il Foglio reprezentują wspólny nurt ordoliberalny: NZZ dodatkowo pokazuje, że nawet Szwajcaria ma wysoki udział cen regulowanych przez państwo (20% wydatków konsumpcyjnych wobec 8% w UE), a Rada Federalna nie widzi w tym problemu - co jest ciekawym kontrapunktem dla własnego wizerunku kraju wolnego rynku.

Contrepoints z pozycji libertariańskiej atakuje z kolei etatyzm z innej strony - fakturowanie elektroniczne jako zamach na wolność umów oraz polemikę z Mélenchonem o skali wydatków publicznych we Francji. Czeski przykład EET i prawa budowlanego pokazuje spór wewnątrz obozu liberalnego: rząd i ODS/TOP09 w Senacie różnią się oceną, czy centralizacja i ewidencja służą uczciwej konkurencji czy biurokracji i deweloperom. Dla polskiego czytelnika istotne jest zestawienie ucieczki kapitału przed podatkami (Wielka Brytania) z rosnącymi kosztami obsługi długu publicznego (Hiszpania) - to dwa symptomy tego samego napięcia fiskalnego, które dotyczy też Polski.

**Źródła:** NZZ · Il Foglio · ABC · Jyllands-Posten · Rzeczpospolita + Plus Minus · Karar · Echo24 / Týdeník Echo · Il Sole 24 Ore · Contrepoints · FAZ · Kathimerini (Η Καθημερινή) · Reforma

10 / ENERGETYKA I KLIMAT

# Ceny paliw i groźba podatku windfall w Europie



Satyra redakcyjna: rurociąg przechodzi przez zbyt wiele zaworów, a krople wpadają do rachunkowego wiadra. Ilustracja AI.

### FAKTY

Europa mierzy się z podwyżkami cen paliw: Samuel Furfari na łamach Le Figaro wskazuje, że ograniczone od lat zdolności rafineryjne UE ujawniają się teraz jako kryzys cenowy po ukraińskich atakach na rosyjskie rafinerie. W Hiszpanii CEEES szacuje, że po wygaśnięciu 30 września rządowej pomocy podatkowej diesel może zdrożeć od 1 października o 24,4 centa za litr, a benzyna o 6 centów. W Czechach premier Andrej Babiš zapowiedział, że rząd nie ograniczy marż sprzedawców paliw i chce rozwiązania na poziomie unijnym, gdzie mówi się o podatku od nadzwyczajnych zysków koncernów naftowych, popieranym m.in. przez Niemcy, Polskę i Austrię.

W Korei Południowej premier Han Duck-soo zwołał nadzwyczajne posiedzenie gospodarcze w związku z eskalacją konfliktu na Bliskim Wschodzie i zapowiedział zabezpieczenie dostaw ropy na listopad. Osobno: raport Lancet Countdown opisuje rosnącą śmiertelność związaną z upałami w miastach południa Europy, a niemiecki handel rolniczy (top agrar) sprzeciwia się nowemu obowiązkowi zgłaszania nawozów mineralnych.

### GŁOSY PRASY

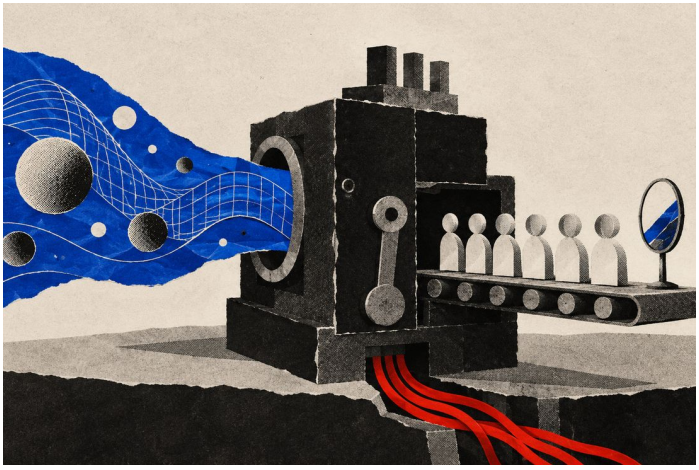
Linia sporu dotyczy przyczyn kryzysu paliwowego: Furfari w Le Figaro wprost obwinia politykę energetyczną UE, która od lat 2010. świadomie ograniczała moce rafineryjne, czyniąc kontynent podatnym na szok cenowy - to teza strukturalna i antybrukselska. Babiš i część rządów (Niemcy, Polska, Austria) proponują reakcję doraźną w postaci podatku od nadzwyczajnych zysków koncernów, co jest podejściem interwencjonistycznym, niekoniecznie spójnym z krytyką regulacyjną Furfariego. Hiszpański ABC pokazuje z kolei czysto krajowy wymiar problemu - wygasającą tarczę podatkową rządu Sáncheza - bez odniesienia do przyczyn unijnych.

Raport Lancet Countdown, cytowany przez liberalny Observador, przyjmuje ramę klimatyczną bez podważania jej założeń, co kontrastuje z resztą przeglądu skupioną na bezpieczeństwie energetycznym i cenach. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że Polska pojawia się jako zwolennik podatku windfall na paliwa, co pokazuje, iż spór o ceny energii dzieli rządy niezależnie od barw politycznych, a nie tylko wzdłuż osi lewica-prawica.

**Źródła:** Le Figaro (z FigaroVox i Le Figaro Magazine) · Conflits - Revue de Géopolitique · ABC · Observador · Junge Freiheit · Dong-A Ilbo (□□□□) · Echo24 / Týdeník Echo · Magyar Hang · Il Sole 24 Ore · top agrar

11 / TECHNOLOGIA I AI

# Cyfrowa suwerenność: kto kontroluje infrastrukturę AI



Satyra redakcyjna: gładka fala matematyczna wpada do czarnej skrzynki, z której wychodzą kolejki i zwierciadło kontroli. Ilustracja AI.

**FAKTY**

OpenAI ogłosiło rozwiązanie jednego z Millennium Problems Instytutu Claya - kwestii istnienia i gładkości rozwiązań równań Naviera-Stokesa, otwartej od 200 lat; NZZ tłumaczy, na czym problem polegał i przypomina, że dotąd rozwiązano tylko hipotezę Poincarégo (Perelman, 2002). W polityce publicznej: Donald Trump podpisał rozporządzenie nakazujące Pentagonowi i Veterans Affairs wdrożenie AI i wspólnych systemów danych, by przyspieszyć obsługę świadczeń weteranów (WORLD), a włoski wiceminister Alessio Butti odbywa misję w USA (Nowy Jork, Research Triangle, Waszyngton) w sprawie AI, kwantów, 6G i półprzewodników, ogłaszając m.in. współpracę IonQ Italia z Lutech.

W biznesie: niemiecki startup Listen Labs Floriana Juengermanna negocjuje przejęcie przez Salesforce za ok. 2 mld dolarów (WELT). Pracownik Anthropic Jacob Coxon odszedł z firmy, publicznie ostrzegając przed ryzykiem AI dla ludzkości (WORLD), a niemiecka organizacja konsumencka VZBV pozwała Booking.com o nieprzejrzysty algorytm prezentowania ofert na mapie (Rzeczpospolita). Krótkie zajawki: duński adwokat Erbil Kaya przyznał błędy AI w piśmie procesowym do Sądu Najwyższego (Berlingske), a turecki Karar donosi o badaniu Pew, wedle którego 35 proc. stron zawiera treści generowane przez AI, oraz o nowej funkcji Google Discover pozwalającej sterować treściami komendami głosowymi.

**GŁOSY PRASY**

Tam, gdzie teksty dotyczą tego samego zjawiska, nie ma sporu tez, lecz różnica poziomu: NZZ opisuje przełom naukowy analitycznie i z zastrzeżeniami metodologicznymi, podczas gdy WORLD koncentruje się na głosie ostrzegawczym z wnętrza branży (Coxon o Anthropic) - obie linie razem pokazują rozdźwięk między entuzjazmem wobec możliwości AI a niepokojem o kontrolę nad nią, typowy dla prasy konserwatywnej, która chętnie relacjonuje krytykę Doliny Krzemowej z jej własnych szeregów.

Il Giornale i WORLD pokazują z kolei dwa różne podejścia państw do AI jako zasobu strategicznego: Włochy pod Meloni zabiegają o transfer technologii i inwestycji z USA, a administracja Trumpa wykorzystuje AI wewnętrznie do usprawnienia biurokracji weteranów - to nie spór, lecz uzupełniające się ujęcia „AI jako narzędzia polityki państwowej". Rzeczpospolita jako jedyna porusza wątek regulacyjno-konsumencki (pozew na Booking.com), sygnalizując, że presja na przejrzystość algorytmów w Europie rośnie niezależnie od tempa rozwoju samej technologii.

Dla polskiego czytelnika istotne jest zestawienie: podczas gdy USA i Włochy traktują AI jako pole wyścigu i inwestycji, a Niemcy jako pole sporu prawnego z big techem, Polska pozostaje na razie wyłącznie odbiorcą tych procesów, bez własnej pozycji negocjacyjnej w żadnym z opisanych wątków.

**Źródła:** NZZ · Karar · Rzeczpospolita + Plus Minus · WELT · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It") · Il Giornale · Berlingske

12 / MIGRACJA I AZYL

# Szturm na Ceutę: chaos graniczny i pytania o odpowiedzialność



Satyra redakcyjna: alarm dzwoni w zamkniętej budce, gdy otwarta brama zasysa papierowe fale. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Hiszpański rząd Pedra Sáncheza odtajnił dokumenty CNI, z których wynika, że wywiad ostrzegał władze Ceuty i marokańskie służby dzień przed masowym napływem migrantów 30-31 lipca, gdy do enklawy dotarło ok. 80 tys. osób, z czego co najmniej 10 tys. wciąż tam przebywa; UE przyznała Hiszpanii 114,7 mln euro wsparcia. W Berlinie prokuratura federalna oskarżyła Syryjczyka Khalafa A. o pomoc w usiłowaniu zabójstwa - nakłaniał 19-letniego Wassima Al M. do ataku nożem na hiszpańskiego turystę przy pomniku Holokaustu w lutym 2025; sprawca dostał 13 lat więzienia.

W USA administracja Trumpa deportowała do Salwadoru 19-letniego Israela Flores-Ortiza, skazanego za molestowanie dziewięciu uczennic w Fairfax County. W Polsce Konrad Berkowicz oskarżył MSWiA Marcina Kierwińskiego

o bezczynność wobec „ukraińskich mafii” napadających Polaków. GB News opisuje, że francuskie służby nie zatrzymały łodzi ze 120 migrantami płynącej do Wielkiej Brytanii, mimo wydania przez prefekturę do 90 tys. funtów na jej monitorowanie.

**GŁOSY PRASY**

Materiały dotyczące Ceuty pokazują dwie perspektywy tego samego wydarzenia: WELT relacjonuje stronę administracyjną - odtajnione dokumenty mają obciążać rząd Sáncheza zaniechaniem mimo ostrzeżeń wywiadu, podczas gdy hiszpański The Objective zapowiada spojrzenie z Maroka, sugerując, że winy szuka się też po drugiej stronie granicy. Junge Freiheit i Daily Wire zgodnie łączą przestępczość z pochodzeniem sprawców i statusem migracyjnym, podkreślając niewspółmierność wyroków wobec skali czynów - to wspólny ton prawicy niemieckiej i amerykańskiej, choć JF idzie dalej, przypominając wcześniejsze wezwanie Nancy Faeser do deportacji jako kontrast wobec łagodności systemu.

Berkowicz w Polsce powiela ten sam schemat („władza ukrywa przestępczość migrantów”), ale bez materiału dowodowego porównywalnego z niemieckim czy amerykańskim - to czysto polityczny atak na MSWiA, nie relacja z postępowania. GB News wskazuje na Francję jako na kraj tranzytowy niedopilnowujący granicy kosztem Wielkiej Brytanii, co wpisuje się w spór brytyjsko-francuski o odpowiedzialność za Kanał La Manche. Dla polskiego czytelnika istotne jest, że narracja „służby wiedziały, ale nie zareagowały” pojawia się równolegle w Hiszpanii i pośrednio w sprawie polskiej - pytanie o odpowiedzialność instytucji za zaniechania staje się wspólnym motywem prawicowej krytyki władzy w różnych krajach.

**Źródła:** Catholic News Agency (CNA) · WELT · Junge Freiheit · Sieci (tygodnik) + wPolityce.pl · GB News · Die Presse · The Objective · The Daily Wire / The Ben Shapiro Show

13 / DEMOGRAFIA I RODZINA

# Spór o narzędzia podnoszenia dzietności: transfery gotówkowe vs. sojusz społeczny



Satyra redakcyjna: kołyska wisi między pojedynczym zsypem monet a rozległą siecią kół opieki. Ilustracja AI.

**FAKTY**

W USA administracja Trumpa przygotowuje zmianę zasad federalnego funduszu Child Care and Development Fund, która pozwoliłaby kierować środki (ok. 9 tys. dolarów rocznie na dziecko) do rodzin z rodzicem pozostającym w domu, pod warunkiem małżeństwa i minimum 35 godzin pracy drugiego rodzica - priorytet ten przypisywany jest wiceprezydentowi J.D. Vance'owi. Senator Patty Murray i kongresmenka Rosa DeLauro skrytykowały plan, mówiąc o „grifcie” i narzucaniu preferowanej definicji rodziny.

We Włoszech Gianluigi De Palo, prezes Fondazione per la Natalità, na warsztacie w Sabaudii wezwał instytucje, przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe do wspólnego działania na rzecz dzietności, wiążąc spadek liczby urodzeń ze spadkiem PKB i konsumpcji. Czeski Echo24 sygnalizuje zapowiedź tekstu o zmianie charakteru przestępczości nieletnich w kontekście wieloletniego spadku przestępczości na Zachodzie od lat 90., bez podania konkretnych danych w zajawce.

**GŁOSY PRASY**

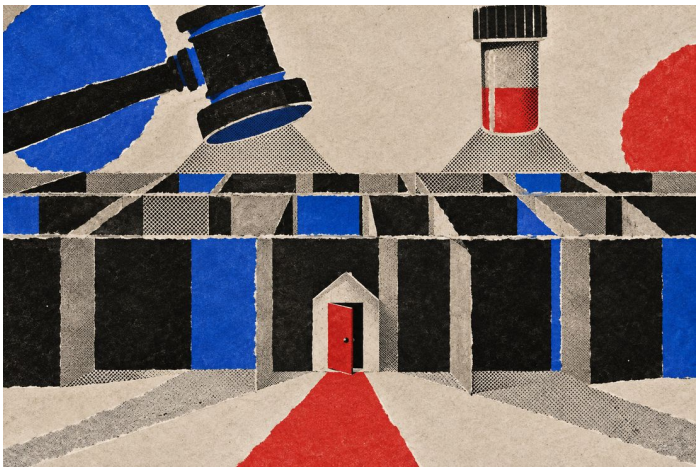
W USA linia sporu przebiega także wewnątrz prawicy: Anna Paulina Luna i Michael Knowles bronią planu jako uznania pracy rodzica domowego, podczas gdy Dana Loesch ostrzega przed wzrostem uzależnienia od pomocy państwa i możliwym objęciem nim dzieci nielegalnych imigrantów, a Angela Morabito wskazuje na niesprawiedliwość wobec pracujących matek płacących podatki. De Palo z kolei nie wchodzi w spory ideologiczne, lecz proponuje ujęcie systemowe łączące zdrowie, biznes i politykę społeczną jako wspólny front na rzecz dzietności, bez odniesienia do konkretnych świadczeń pieniężnych.

Echo24 przemilcza w zajawce własną tezę o „brutalności dzieci”, więc nie da się ocenić, czy wpisuje się w debatę prorodzinną czy w osobny wątek porządku publicznego. Dla polskiego czytelnika istotne jest zderzenie dwóch modeli: amerykańskiej debaty o transferach gotówkowych warunkowanych modelem rodziny a włoskiej narracji o koalicji instytucji i biznesu - oba wątki dotyczą pytania, czy polityka rodzinna ma nagradzać konkretny model rodziny, czy budować szerokie wsparcie systemowe.

**Źródła:** Echo24 / Týdeník Echo · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It”) · Il Giornale

14 / WOJNY KULTUROWE

# Kryzys czytelnictwa i wyniki PISA jako dowód zapaści edukacyjnej Zachodu



Satyra redakcyjna: małe drzwi domu przechodzą przez gęstą kratę z młotkiem sędziowskim i kolbą laboratoryjną. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Wyniki najnowszego badania PISA OECD dominują dziś doniesienia oświatowe: amerykańscy 15-latkowie zanotowali spadek o 14 punktów w czytaniu w ciągu trzech lat (2022-2025), przy globalnym spadku o 28 punktów wśród 760 tys. uczniów z ok. 90 krajów (WORLD, The Objective, Junge Freiheit, Magyar Nemzet). W sprawach aborcyjnych: parlament Liechtensteinu przyjął 13:12 inicjatywę legalizującą aborcję do 12. tygodnia, ale książę Alois zapowiedział weto, a biskup Benno Elbs skrytykował projekt (CNA); w USA panel sędziowski Piątego Okręgu rozpatruje spór Luizjany z FDA o zasady wysyłki pocztą tabletek poronnych mifepristonu (WORLD).

Sąd Najwyższy USA odrzucił wniosek katolickiej matki z Nowego Jorku o zwolnienie syna ze szczepień szkolnych ze względów religijnych, sędziowie Alito i Gorsuch byli za przyjęciem sprawy (CNA). Dodatkowo Echo24 opisuje spór Babiša z ministrem Plagą o finansowanie szkół prywatnych i kościelnych w Czechach.

**GŁOSY PRASY**

W sprawie PISA źródła są zgodne co do faktów, ale różnią się akcentem: Magyar Nemzet i Junge Freiheit traktują wynik jako cywilizacyjne ostrzeżenie (utrata kapitału ludzkiego wobec Azji), WORLD referuje dane rzeczowo bez katastroficznej ramy, a The Objective idzie pod prąd, sugerując w zapowiedzi podcastu, że nastolatki „nie są głupsze” niż sugerują liczby. W sporach aborcyjnych linia podziału nie biegnie w poprzek prawicy, lecz między instytucjami świeckimi a kościelnymi: parlament Liechtensteinu i administracja Bidena/FDA reprezentują kierunek liberalizacji, któremu przeciwstawiają się władza monarsza, episkopat i władze stanowe (Luizjana) - CNA i WORLD relacjonują to jako opór instytucji przed postępującą dostępnością aborcji, bez wewnętrznej polemiki.

Sprawa szczepień w Nowym Jorku pokazuje z kolei, że nawet w konserwatywnym sądownictwie USA wolność sumienia religijnego przegrywa z polityką zdrowia publicznego (tylko dwóch sędziów SN chciało ją poprzeć). Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że kwestie „wojen kulturowych” za granicą coraz częściej rozstrzygają się nie w debacie publicznej, lecz w sądach i gremiach eksperckich (FDA, OECD, sądy apelacyjne), co ogranicza pole samego sporu politycznego.

**Źródła:** Magyar Nemzet · Catholic News Agency (CNA) · Junge Freiheit · WORLD (WORLD Magazine, WORLD Radio, „The World and Everything in It”) · Echo24 / Týdeník Echo · Denník Postoj · La Libre Belgique · The Objective · GB News · L'Opinion

16 / KOŚCIÓŁ I RELIGIA

# AfD a Kościół w Niemczech - biskup ostrzega przed antykościelnym kursem



Satyra redakcyjna: dzwon kościelny stoi między piórem prawa i delikatną bramą z kluczem. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Materiał z dzisiejszego przeglądu jest fragmentaryczny, złożony głównie z samych zapowiedzi. Niemiecki biskup Heinrich Timmerevers z Drezna-Miśni (Wilmer to inny hierarcha, ale WELT cytuje obawy biskupa wobec AfD) sygnalizuje obawy Kościoła wobec działań AfD po wyborczym sukcesie tej partii w Saksonii-Anhalt. We Włoszech, według Tempi, Papieska Akademia Życia wycofuje się z wcześniejszych sygnałów otwartości na eutanazję/wspomagane samobójstwo, w kontekście debat legislacyjnych w Lombardii, Wenecji Euganejskiej i Piemoncie oraz stanowiska bp.

Pegoraro. W USA diecezja Palm Beach zawiesiła księdza uznanego za „nienadającego się do posługi” po dochodzeniu diecezjalnej komisji rewizyjnej, bez ujawnienia szczegółów zarzutów. W Andorze premier zapowiedział legalizację aborcji do kwietnia niezależnie od stanowiska Watykanu, mimo że współksiążę Andory jest z urzędu biskup La Seu d'Urgell prowadzący negocjacje ze Stolicą Apostolską.

**GŁOSY PRASY**

Wyraźnego sporu między źródłami dziś brak - cztery teksty dotyczą odrębnych, niepowiązanych spraw i w większości są jedynie zajawkami bez rozwinięcia stanowisk redakcyjnych. Widać za to wspólny wątek napięcia między Kościołem a władzą świecką w kwestiach bioetycznych i politycznych: we Włoszech chodzi o wycofywanie się kościelnych gremiów z ustępstw wobec eutanazji, w Andorze o to, że władza cywilna zapowiada działanie niezależnie od zgody biskupa-współksięcia, a w Niemczech o obawy hierarchii wobec partii politycznej zdobywającej realny mandat wyborczy.

Sprawa Palm Beach jest odosobnionym przypadkiem dyscyplinarnym bez powiązania z pozostałymi. Dla polskiego czytelnika istotne jest przede wszystim to, że casus Andory pokazuje, jak słabą realną siłę nacisku ma dziś Watykan wobec ustawodawstwa świeckiego nawet tam, gdzie biskup formalnie współrządzi państwem - co stawia pytanie o skuteczność podobnych apeli Kościoła gdzie indziej w Europie.

**Źródła:** WELT · Tempi · Catholic News Agency (CNA) · The Pillar

**17 / IDEE I SPORY WEWNĄTRZ PRAWICY**

# Francuska szkoła geopolityki: suwerenność narodowa kontra uniwersalizm liberalny



Satyra redakcyjna: kompas z trzech podartych fragmentów przyciąga kotwica, a jego wstęga mapy się rozwija. Ilustracja AI.

**FAKTY**

Trzy odrębne tematy bez bezpośrednich powiązań. Lucio Caracciolo, dyrektor włoskiego pisma geopolitycznego Limes, w rozmowie dla „Conflits" opisuje Włochy jako kraj śródziemnomorski raczej z retoryki niż z faktów, pozostający pod wpływem amerykańskim, wystawiony na presję turecką i zależność od gazu. Papież Leon XIV w wypowiedzi cytowanej przez Catholic News Agency mówi o zachodnim paradoksie: wolność indywidualna traktowana jako coś absolutnego może sprawiać, że ludzie czują się mniej swobodni w byciu sobą.

Jean-Sylvestre Mongrenier z Institut Thomas More na łamach FigaroVox krytykuje Quai d'Orsay za rezygnację z promowania mapy Mercatora, symbolu obecności Europy na arenie międzynarodowej.

**GŁOSY PRASY**

Materiały nie tworzą jednego sporu, lecz trzy osobne diagnozy słabości: Caracciolo mówi o geopolitycznej iluzji tożsamości śródziemnomorskiej Włoch, Leon XIV kwestionuje liberalny kult autonomii jednostki jako źródło zniewolenia, a Mongrenier oskarża francuską dyplomację o dobrowolne wymazywanie symboli europejskiej podmiotowości w imię „pokutnej" polityki wobec byłych kolonii. Wspólny mianownik to sceptycyzm wobec liberalnego uniwersalizmu i przekonanie, że Zachód/Europa same rezygnują z własnych atutów - geograficznych, kulturowych, symbolicznych - ale każdy tekst broni innej tezy z innej pozycji: geopolitycznej, teologiczno-moralnej i suwerenistyczno-symbolicznej.

Nie ma tu polemiki między autorami, a jedynie zbieżność nastroju bez wspólnego adresata krytyki. Dla polskiego czytelnika istotne jest to, że podobna wiązka argumentów - krytyka rozmycia tożsamości narodowej, kultu autonomii jednostki i wycofywania się z symboli własnej podmiotowości - pojawia się równolegle w kręgach katolickich, geopolitycznych i gaullistowskich, co pokazuje, jak szeroko rozproszony jest dziś ten sam ton krytyki liberalizmu na prawicy europejskiej.

**Źródła:** Conflits - Revue de Géopolitique · Catholic News Agency (CNA) · Le Figaro (z FigaroVox i Le Figaro Magazine)

**18 / KULTURA I SPÓR O KANON**

# DAU i pokusa estetyzacji stalinizmu w zachodniej kulturze



Satyra redakcyjna: długa, beznapisowa tkanina przechodzi z uszkodzonego wejścia kawiarni do otwartej skrzyni muzealnej. Ilustracja AI.

**FAKTY**

NZZ publikuje dziś dwa teksty poświęcone materialnym śladom historii. Pierwszy, autorstwa dziennikarza i filmowca Christiana Buckarda, rekonstruuje dzieje berlińskiej Kawiarni Romańskiej - lokalu zniszczonego w 1943 roku podczas alianckich nalotów, znanego z bywalców takich jak krąg Brechta, a w kolejnych latach naznaczonego obecnością nazistów. Drugi tekst dotyczy gobelinu z Bayeux, liczącego siedemdziesiąt metrów płótna z XI wieku, jednego z kluczowych źródeł do historii średniowiecza, który po prawie tysiącu latach trafia do Anglii i jest prezentowany na wystawie w Londynie, cieszącej się dużym zainteresowaniem Brytyjczyków.

Oba materiały to zajawki, bez rozwinięcia w postaci pełnego tekstu. REDAKCJA_KATEGORII: Kultura i spór o kanon | 2026-09-10 | brak informacji o autorze poza wskazanym w treści

**GŁOSY PRASY**

Między tekstami nie ma sporu - oba dotyczą historii materialnej kultury europejskiej i mają charakter opisowo-dokumentacyjny, bez wyraźnej tezy politycznej czy ideologicznej. Zgodność polega na tym, że NZZ konsekwentnie traktuje dziedzictwo historyczne jako temat wart pielęgnowania i przypominania, niezależnie od tego, czy chodzi o miejsce pamięci zniszczone przez wojnę, czy o zabytek wracający do kraju pochodzenia po wiekach. Zajawki nie ujawniają, czy artykuły podejmują kwestie własności czy restytucji dóbr kultury w szerszym sensie politycznym.

Dla polskiego czytelnika istotne jest to, jak zachodnioeuropejska prasa konserwatywna traktuje pamięć historyczną jako wartość samą w sobie, bez odniesień do bieżących sporów tożsamościowych - co kontrastuje z częstszym w Polsce upolitycznieniem debat o dziedzictwie.

**Źródła:** NZZ